

TONE PAPIĆ - BOŽICA VALENČIĆ

ŽUPNA CRKVA SVIH SVETIH U ĐAKOVU

Mala biblioteka godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske,
Prilog uz broj 14/1988. - 15/1989., Zagreb, 1990., str. 92

Jezgra đakovačke župne crkve, koja je to prestala biti nakon restauracije prije sedam godina, sagrađena je u drugoj polovini 16. stoljeća kao turska džamija. Najvjerojatnije ju je dao sagraditi izvjesni Ibrahim-paša. To je jedina džamija sačuvana u Slavoniji. Od 1962. godine crkva je registrirana kao spomenik kulture, iako je njeno izuzetno spomeničko značenje za Slavoniju uočeno davno prije.

Tijekom 1988. godine, pred proslavu 750. obljetnice Đakova, ostvareno je opsežno istraživanje crkve (arhivsko, arhitektonsko, arheološko, istraživanje konstrukcije i slikanih slojeva), čiji su rezultati objavljeni u ovom radu. Tijek istraživanja popraćen je brojnim ilustracijama. Na temelju tih istraživanja autori su načinili pregled građevnog razvitka, koji je prošao više faza. Autori su utvrdili da je bilo pet zaokruženih i stilskih faza u razvoju ovog objekta. Prva faza je džamija. Druga faza nastaje poslije oslobođanja od turske vlasti, kada je džamija, za vrijeme biskupa Patačića početkom 18. stoljeća pretvorena u crkvu sv. Đure. Kasnije je dograđena za vrijeme biskupa Bakića. Treća faza je obnova crkve krajem 18. stoljeća za vrijeme biskupa Krtice. Peta faza je obnova crkve 1885. godine nakon oštećenja prilikom potresa potkraj ožujka 1884. godine. Obnovljen je enterijer i oprema crkve. Nacrte za unutarnju dekoraciju zidova i kupole izradio je Ludovico Seitz. Izvedbu dekoracija realizirao je Eduardo Petz.

Nakon svih opsežnih istraživanja autori su načinili koncepciju prezentancije objekta. Ona je takova da sadrži elemente svih dosadašnjih faza gradnje i preuređivanja. Prema toj koncepciji crkva je obnovljena, te otvorena 1989. godine za vrijeme proslave 750. obljetnice Grada.

Željko Lekšić